

РЕЦЕНЗИЯ

от

Проф. д-р Явор Петков Енчев, д.м.н.

Началник Клиника по неврохирургия, УМБАЛ „Св.Марина“

гр.Варна 9010, бул. „Христо Смирненски“ №1

относно дисертационен труд на тема:

**„Невропсихологични аспекти при неврохирургични пациенти с
глиални тумори“**

на

д-р Елена Янкова Мойнова

За присъждане на

Образователна и научна степен „Доктор“

В професионално направление 7.1 Медицина, научна специалност

„Неврохирургия“.

Общи приложения.

На основание Заповед №Р-109-166 от 27.02.2023 г., чл.24, ал.6 и чл. 30, ал. 3 от ППЗРАСРБ от Правилника за развитието на академичния състав на Медицински университет – Варна, приет с решение на Академичния съвет по протокол №40/29.10.2018 г.,чл.44, ал.2 от ПРАС на МУ – Варна и решение на Факултетен съвет (Протокол №82/20.02.2023 г.) представям настоящата рецензия.

Всички необходими материали, приготвени от кандидата са изготвени, като са спазени напълно изискванията на закона и правилника на академичното звено на процедурата за академична длъжност „Доктор“.

Кратка биография на дисертанта

Д-р Елена Янкова Мойнова е родена в гр.Карлово. Завършва Медицински Университет – Варна през 2015 г. От 2016 г. е назначена като специализант по неврохирургия в клиника по неврохирургия към УМБАЛ „Св. Марина“ гр.Варна. От 2021 г. е назначена като асистент към катедра „Неврохирургия и УНГ болести“ към Медицински университет - Варна. От същата година е административен асистент на катедра „Неврохирургия и УНГ болести“. От 2018 г. е редовен докторант. По време на специализацията си провежда редица обучения в страната и чужбина. Има 11 публикувани пълнотекстови статии и 12 резюмета в български и международни издания.

Актуалност на проблема

Темата на дисертационния труд е избрана с цел да се обърне внимание на едни не толкова обсъждан, но важен аспект за хирургичното лечение на глиалните мозъчни тумори. Естественият ход на заболяването и неговото лечение е свързан с неизменното развитие на когнитивен дефицит. Обективното диагностициране на невропсихологичните нарушения е важен прогностичен фактор по отношение на очаквана продължителност на живота и предстоящ рецидив на заболяването. Високата информативна стойност на когнитивния статус се дължи и на силната му корелационна зависимост с качеството на живот и функционалната независимост на пациентите. Въпреки това няма голям брой публикации на български автори по темата. Дисертантът обръща внимание на трудната достъпност и сложното приложение на разширените тестове на невропсихологично изследване. Приложението им е непрактично и понякога невъзможно в динамиката на съвременната неврохирургична практика. Откриването на достоверен и кратък скринингов метод за невропсихологично изследване е цел на представения дисертационен труд. Това би подпомогнало да се наложи когнитивното изследване като рутинно за практиката.

Структура на дисертационния труд:

Представеният дисертационен труд на тема „Невропсихологични аспекти при неврохирургични пациенти с глиални тумори“ е в обем 129 страници. По своята структура напълно отговаря на всички приети изисквания. Съставен е от: Увод и Литературен обзор - 26 страници. Цел и задачи - 1 страница, Материали и методи – 11 страници. Резултати - 33 страници. Дискусия - 23 страници, Изводи - 3 страници, Заключение - 3 и Приноси- 1 страница, Библиография - 19 и Приложения – 3 страници.

Въведение и литературен обзор

В литературния обзор дисертантът прави кратко представяне на основните проблеми свързани с неврокогнитивното изследване при пациенти с глиални мозъчни тумори. Подробно разглежда всички причини водещи до когнитивен спад при таргетната група пациенти – от страна на туморния процес и предизвикани от лечението му. Откроява се високата информативна стойност на невропсихологичното изследване на пациентите и необходимостта от въвеждането му в рутинната неврохирургична практика. Поради това цел на дисертационния труд е да се открие кратък скринингов метод за диагностициране на когнитивните нарушения при неврохирургични пациенти с глиални тумори, който да е достъпен, да дава достоверни резултати и да е достатъчно удобен за приложение в ежедневната неврохирургична практика.

Материали и методи:

В раздела са разгледани 32 пациенти с глиални мозъчни тумори. Проучването е уницентрично, проспективно, сравнително и включва изследване на когнитивните нарушения при пациенти с глиални тумори, като сравнява чувствителността на краткия скринингов метод МоСА и разширеното невропсихологично изследване. Обект на проучването са 32 пациенти с потвърдена диагноза глиален тумор. Проучването е осъществено по конкретен дизайн и прави впечатление разширеният списък на включващи и изключващи критерии.

Резултати:

Резултатите са представени в 33 страници и са онагледени с 31 таблици и 25 фигури. За статистическа обработка на данните са използвани следните методи: дескриптивен анализ, кростабулация и Хи-квадрат анализ. Получените резултати дават отговор на зададените задачи, а допълнителните изводи могат да бъдат използвани като основа на нови изследвания. Резултатите отговарят на поставените задачи. Дисертантът установява силна обратна корелационна зависимост между възрастта на пациентите и техния когнитивен статус, положителна корелация между когнитивните умения и образованието както и силна корелационна зависимост между малигнеността на тумора и когнитивния спад. Доказана е по-високата чувствителност на избрания кратък когнитивен метода при глиобластоми, докато при астроцитните тумори е значително по-ниска.

Обсъждане:

Заключителното обсъждане е задълбочено и подкрепено със сравнения с аналогични изследвания от световен мащаб. Д-р Елена Мойнова подхожда критично по отношение на получените различия в резултатите.

Изводи:

Изводите са изцяло базирани на получените резултати в отговор на поставените задачи:

- Когнитивният статус на пациентите с глиални мозъчни тумори е в пряка корелация със степента им на образование.

- Когнитивният статус на пациентите с глиални мозъчни тумори е в обратна корелационна зависимост с малигнеността на тумора
- Когнитивният статус на пациентите с глиални мозъчни тумори е в корелационна зависимост с възрастта на пациентите.
- МоСА е достоверен метод за изследване на пациенти с глиобластоми.

Приноси:

Приносите от научното изследване са с научно-приложен и практически характер. Отговарят изцяло на нуждите на неврохирургичната практика и са в полза на хирурга, пациента и неговите близки.

Публикации:

Д-р Елена Мойнова представя 4 научни публикации във връзка с дисертационния труд:

- пълнотекстови статии – 3бр.
- научен доклад – 1 бр.

Изброените материали напълно покрива наукометричните критерии за присъждане на Образователна и научна степен „Доктор“.

Автореферат

Авторефератът отговаря на изискванията за обем, структура и достъпно презентира съдържанието на основните раздели от дисертацията в синтезиран вид.

Заключение:

Дисертационният труд на тема „Невропсихологични аспекти при неврохирургични пациенти с глиални мозъчни тумори“ на д-р Елена Янкова Мойнова представлява задълбочено проучване с клинична стойност и практическа насоченост.

Темата е добре подбрана и отразява актуален проблем. Изследването е подробно и добре структурирано. Изводите представляват точни отговори на поставените задачи. Трудът отговаря на изискванията за Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ Варна.

Предвид дотук изложеното давам своята положителна оценка. Предлагам членовете на уважаемото Научно жури също да гласуват положително като отредят образователна и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Неврохирургия“ професионално направление „Медицина“, на д-р Елена Янкова Мойнова.

21.04.2023 г.

Гр. Варна

Проф. д-р Явор Петков Енчев, д.м.н.

